

İSTANBUL BULUŞU ÇAĞRISI

ROMAN

*şehrin dilinden
fethin hikâyesi*

AYŞE KARA

İSTANBUL'UN ÇAĞRISI

Ayşe Kara

Türk Roman

TİMAŞ YAYINLARI | 4371
Edebiyat Kitaplığı - Roman | 225

EDİTÖR

İhsan Sönmez
H. Handan Arıkan
Seval Akbiyık

KAPAK GÖRSELİ

Devrim Erbil

KAPAK TASARIMI

Ravza Kızıltuğ

İÇ TASARIM

Tamer Turp

1. BASKI

Mayıs 2018, İstanbul

ISBN

ISBN: 978-605-08-2668-5

TİMAŞ YAYINLARI

Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No: 5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24
P.K. 50 Sirkeci / İstanbul

timas.com.tr

timas@timas.com.tr

   timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 12364

BASKI VE CİLT

Sistem Matbaacılık
Yılanlı Ayazma Sok. No: 8
Davutpaşa-Topkapı/İstanbul
Telefon: (0212) 482 11 01
Matbaa Sertifika No:16086

YAYIN HAKLARI

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak
Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

İSTANBUL'UN ÇAĞRISI

Övülmüş Muhammed'e, Pak Meryem'e, Kutlu İsa'ya, Muhyiddin Hoca'ya...

Lygos'a, Bizans'a, Rumiya el-Kübra'ya, Yeni Roma'ya, Konstantinapol'e, Konstantiniyye, İslambol'a, Miklagard'a, Taht-ı Rum'a, Kustha'ya...

İstanbul için can verenlere...

Şehr-i İstanbul âşıklarına...

Şeyma'ya ve Şerif'e...

Ve İhsan'a...

BİRİNCİ KİTAP

KUTLU ZAMAN-KUTLU MEKTUP

Allah'ın ismi ile...

Kadınlara, oğullara, kantar kantar yığılmış altın ve gümüşe, salma güzel atlara, hayvanlara ve ekinlere duyulan tutkulu şehvet, insanlara “süslü ve çekici” kılındı. Bunlar dünya hayatının metaıdır. Asıl varılacak güzel yer Allah katında olandır.

Kur'ân-ı Kerim 3:14

Ahmed'in Mektubu

Hilkat Takvimi 6136

İsa'dan Sonra 628

Ay Vakti 6

Bahardı yine. Deniz mavi, gök masmaviydi. Kıyılarımda, tepelerimde erguvanlar açmıştı. İsa nefes bir meltem, gökyüzünde bulutları, Boğaz'da yelkenleri sürüyordu.

İmparatorluk kadırgalarından biri Skutari'de kıyıya yaklaşmış, rıhtımda Arap atları üzerinde bekleyen üç yabancıyı saraya götürmeye hazırlanıyordu. Yabancılar Suriyeli tüccarlar gibi giyinmiş, başlarına keten kumaşlar sarınmışlardı. Yüzlerinden ışık yayılıyor, tüccardan ziyade bir azize, bir savaşçıya benziyorlardı. Kaptanlar, sandalcılar, hamallar, yolcular, satıcılar, kadınlar, erkekler, dalyanlarda balıkçılar onları izliyorken, onlar gözlerini bana kilitlemişlerdi.

İşte Konstantiniyye! Diyar-ı Rum'un başkenti karşılarındaydı. Surlarıma, kubbelerime, yeşil tepelerime, eflatun gölgelerime, içimden geçen denize bakıp beni cennete benzetiyorlardı: "Selam sana ey şehir! Ey Peygamber müjdesi!"

Bunlar son Peygamber'in elçileri, yol arkadaşlarıydı. Yanlarında bahasız bir emanet; Peygamber'in Konstantiniyye'ye gönderdiği mektup vardı. Uzun bir yolculuktan sonra vazifelerini yerine getirecek olmanın sevincini duyuyor, bir an evvel O'na dönmeyi umut ediyorlardı.

Sarayın rıhtımına indirilmiş, köşklerde ağırlanmış, ıtır kokan hamamlarda saçlarını tarayıp misklerle kokulanmış, kutlu mektubu Heraklius'a ulaştırmak için hazırlanmışlardı. Şimdi anayolun iki

yanına dizilen halkın meraklı bakışları arasından kızıl donlu, beyaz sekili Arap atlarının üzerinde Büyük Saray'a doğru ilerliyorlardı. Kırmızı köşklerime, kubbelerime, sütunlarıma, heykellerime, taş döşenmiş yollarıma bakıyorlar. "İşte size vaat edilen şehir. Mısır'dan daha bahtlı, Palmira'dan daha füsunkâr." Duyuyorum. Yerin kulağı var. Ben de onları çok efsunlu bulmuştum.

İmparator Heraklius da heyecan içindeydi. Büyük Saray'ın görkemli salonunda altın tahtına kurulmuş, başında mücevherli tacı, erguvanlara bürünmüş, etrafında maiyetiyle Ahmed'in elçilerini bekliyordu.

Bir peygamberden mektup almak! Bunu düşününce iliklerine kadar titriyordu. Kalbi mektubun beklenen peygamberden geldiğini, akli ise bunu kabul etmenin İsa'ya ihanet olacağını söylüyordu. Ahmed'in bir mektubu daha kendisine ulaşmıştı. O yıl Konstantinopolis surlarına dayanan Persleri İran'a kadar kovalamış, şükran haccı için Kudüs'e yürümüştü. O sırada elçiler Kudüs'te bulmuştu onu. O parşömeni eline aldığı anda, göğsü saygı göstermek hissiyatı ile dolmuştu. Acaba elçi olarak yine aynı kişi mi gelmişti? Tanrı şahit, onu gördüğünde sanmıştı ki zaman aralandı da İsa'nın havarilerinden biri çıkageldi ve İsa'dan bir haber getirdi.

Hep sormuştu kendine yoksa o mektup değil de bir tılsım mıydı? Elçi mi etkiliydi mektup mu? Onu yeniden görmeyi dilemişti. Şimdiye değin gördüğü insanların en güzeliydi. En can alıcı darbe ise elçinin şu sözleriydi:

"Ey Heraklius, senin bu zaferini Allah yıllar önce Peygamber'e vahiyle müjdelemiş, müminlerin yürekleri bununla esenlik bulmuştu: 'Rumlar yenildi, fakat yakında...'"

Bir Peygamber'e denk gelmek, onun kitabında yer almak, zafeiriyle onu sevindirmek! Her imparatora nasip olmazdı. Mücevherli tacını, incili erguvan pelerininin yakasını düzeltti. Kendisi de onları etkilemek istiyordu.

İşte dışarıdan elçilerin sesleri duyuluyordu. "La ilahe illallah Muhammedun Resullullah. Allahuekber!"

O da ne! Tavanlar, sütunlar, avizeler, eşyalar gidip geliyordu. Onlar bu kelimeleri tekrar ettikçe saray sarsılıyor, sustuklarında sarsıntı duruyordu. Heraklius titriyordu. Tahtından kalktı, elçilerin bekletildiği yere yürüdü.

“Tanrı aşkına! Hangi dinde vardır ev sahibine zarar vermek! Sarayımı yıkmak mı istiyorsunuz?”

“Ey İmparator. Biz misafirlik adabını bilen bir topluluğuz. Adamlarınız, İmparator’un önünde yere kapanın, diyorlar. Biz Allah’tan başka hiç kimseye secde etmeyiz. Allah daha büyüktür, diyoruz.”

Saray, tavanlar, mor sütunlar gitti geldi yeniden. Heraklius düşmesin diye tacını tutuyordu.

“Ey İmparator. Endişe etme. Peygamber, mektubuna saygı gösterdiğini öğrenince şöyle söyledi: ‘Mektubum yanında durdukkça mülkü de duracaktır.’”

*

Peygamber’in yoldaşları akşamın geç saatlerinde Heraklius tarafından tekrar çağrılmışlardı. Ayasofya’nın hazine dairesinde, yine mor kırmızı döşenmiş bir salondaydılar. Yine her şey; sütunlar, kanepeler, döşemeler, perdeler mora boyanmış, İmparator da yine morlara bürünmüştü. Yanında gölgesi gibi duran tercüman ve bir adamı vardı. İmparatorluğun dört bir yanından gelmiş yiyeceklerin ve meyvelerin hazır beklediği bir masanın başındaydı.

Heraklius akşamı zor etmişti. Gaibe dokunmuş veya mağara arkadaşları uyanmış, onun şehrine inmişlerdi sanki. Peygamber’in mektubunu altın bir zarfta; yine göğsünde tutuyordu. Önce Dihye’yi, sonra tek tek diğerlerini selamladı.

Dihye’ye, “İşte yine karşılaştık. Kudüs’te görüştüğümüzden beri sizi hiç unutmadım,” dedi.

“Beni hâlâ hatırlamanız ne güzel İmparator.”

“Unutulacak biri değilsiniz. Bunu biliyor olmalısınız.”

Sabahki ciddi tutumunun aksine şimdi kırk yıllık bir dostuyla konuşuyor gibiydi. Dihye mahcup gülümsedi. Arkadaşları ondan önce davrandılar.

“Cibril insan şeklinde vahiy getirmek istediğinde Dihye’nin şeklinde iner. Biz sık sık Cebrail’le Dihye’yi karıştırırız.”

“Demek Cebrail sizin şeklinize bürünüyor!”

Heraklius yine hayrete düşmüştü. Demek bu adam onun için bu denli efsunkârdı.

İmparator, Peygamber’in mektubunu altın kutudan çıkarıp Dihye’ye verdi.

“Kendi dilinizde okuyun.”

Kelimelerin tınısını Dihye’den duymak istiyordu. Dihye mektubu öptü, başına koydu ve okumaya başladı.

Bismillahirrahmanirrahim

Allah’ın kulu ve elçisi Muhammed’den Rumların büyüğü Herakl’e.

Hidayete uyanlara selam olsun. İslam’ı kabul et ki, kurtuluşa eresin ve Allah da ecrini iki kat versin. Eğer kabul etmezsen sorumluluğun altındaki insanların günahını sen çekersin. Ey Ehl-i Kitap! Sizin ve bizim aramızdaki ortak söze gelin.

Heraklius gençliğinde yıllarca Filistin ve Suriye’de kalmıştı. Dihye’yi gözleri kapalı dinliyor, gür sakalını sıvazlıyordu. Ah! Kalbi ve aklı arasında gidip geliyordu.

Misafirleri için hazırlattığı yemekler, meyvelerle dolu masaya baktı. Yemek bekleyebilirdi, kendisi daha fazla bekleyemeyecekti. İki adamına işaret etti. Adamlar salonun başköşesine, üzerinde cennet tasvirleri olan büyük bir altın sandığı tutup ortaya getirdiler.

“Size göstermek istediğim bir şey var.”

Peygamber’in arkadaşları merakla altın sandığa bakıyorlardı. Heraklius, hazinelerini mi gösterecekti kendilerine?

İmparator, boynunda asılı duran haç şeklindeki anahtarla sandığın kapağını açtı. Altın kapaklar yana açılınca içindeki çekmeceler göründü. Çekmeceler, anahtarlar mücevherlerle süslü, her bir çekmece

kilitliydi. İmparator diz çöküp birini açtı. Erguvan rengi ipek bir bohça, bohçanın içinden yine ipekli bir kumaş çıkardı. Üzerinde bir suret vardı. Öpüp önlerine yaydı. Elçiler merakla mücevherler, ipekler arasında saklanan tasvire bakıyorlardı.

Heraklius, “Bu suretin kime ait olduğunu biliyor musunuz,” derken Dihye’ye bakıyordu.

Dihye, büyük bir tüccar ve memleketinde kraldı. Birçok ülkeye seyahat etmişti. Sayısız tasvir görmüştü fakat bu sureti ilk kez görüyordu.

“Hayır Rum’un Meliki, bilmiyoruz.”

“Bu, insanlığın atası Âdem’dir.”

Elçiler tereddüt içinde bakıyorlardı. Suretten şefkat, hikmet yansıyor. Bir çekmece daha açtı.

“Bu, insanlığın ikinci atası Nuh’tur.”

Elçiler birbirlerine bakıyorlardı. Bu iş nereye varacaktı? İslam’da suret yasaktı ama suretler hakikaten etkileyiciydi. İmparator, her bir ipek bohçayı açtığına resimdeki sureti soruyor, sonra kendisi cevaplıyordu.

“Bu, İbrahim’dir.”

“İbrahim... Ah...”

Heraklius nefesini tutmuştu. Erguvan renkli ipek bir bohça daha açtı ve aynı soruyu sordu. “Bunun kim olduğunu biliyor musunuz?”

Bu defa Peygamber’in elçileri nice yıllık uykuları bir rüya meşabesinde geçirmiş de indikleri şehirde hayretten hayrete düşmüş gibiydiler. Gözyaşları içinde “Bu O!” diyor, resmini hasretle yüzlerine, gözlerine sürüyorlardı. Suretinden Peygamber’in gül kokusu yayılıyordu. Özleminden, hayretten Heraklius’u unutmuşlardı.

Heraklius tekrar tekrar soruyordu.

“İnandığınız Tanrı aşkına doğru söyleyin. Gerçekten de bu O’nun; Ahmed’in sureti mi?”

“Tek olan Allah adına şahadet ederiz ki bu O.”

“Bunlar size nasıl geldi?” diye soruyordu gözyaşları içinde Dihye.

“Bunlar cennetten indirildi. Âdem neslinden gelecek resulleri görmek istediğinde Cenab-ı Hak Âdem’e göndermişti.” Bu sırada Musa Peygamber’i ve İsa’yı gösteriyordu.

“Ahmed’in sureti Musa ve İsa’dan sonraydı. Sizi sınamak için resimlerin sırasını ben karıştırdım.”

Yıkılmıştı Heraklius’un surları.

“Mümkün olsaydı da aranızda yaşasaydım, Ahmed’in ayaklarını yıkasaydım.”

“Ey İmparator,” dedi Dihye. “Kalbinin tasdik ettiğini, dilinle ikrar edip ilan et artık!”

“Ah, İmparator olmasaydım.”

“Ey Peygamber’in yoldaşları. Yarın bütün komutanlarımı saraya davet edeyim. Şölen vereyim onlara. İsa’nın dini onların kalkanlarının üzerinde yükseldi bu topraklarda. Eğer onlar kabul ederse, Muhammed’in dini de kabul görür Roma’da. Ey Ahmed’in havari-leri. Bir kısmınız burada benimle olun, olacakları gizlice gözleyin.”

“Sen, ey Dihye, ay ışığı gibi olan! Bana getirdiğin mektubu Başpiskopos’a götür. Onun sözü rahiplerin nezdinde daha fazla geçer. Sen de Ayasofya’da gizlenip orada olanları gözle.”

*

Ertesi sabah köşklere, saraylara, komutanlara kilise ve manastırlara İmparator’dan ve Başpiskopos Dagatır’dan birer davet mektubu ulaştırdı ulaklar.

Komutanlar merak içinde Heraklius’un neden kendilerini saraya çağırdığını birbirlerine sorup duruyorlardı. Henüz bilmedikleri bir saldırı haberi mi almıştı İmparator? Persler toparlanmış üzerlerine mi geliyordu yeniden?

Atları kaldırımlarda kıvılcımlar çıkararak saraya vardıklarında, sarayı, bahçesinde sofralar kurulu halde, şölen havasında buldular. İmparator da bahçedeki masanın başköşesindeydi. Kutlama vardı.

Düşman yoktu. Doğu Roma'nın orduları zafer mi kazanmıştı bir yerde? Yoksa yine bir sefer mi vardı doğuya?

Birbirlerine sorup dururken ziyafet sona yaklaşmış, Heraklius şölen sofrasından kalkıp balkona çıkmıştı. Sofradan değil balkondan hitap edecekti davetlilere. Yumruklarını göğüslerine, kılıçlarını kalkanlarına vurarak tezahürat ediyorlardı:

“Çok yaşa İmparator, çok yaşa! İmparator çok yaşa!”

Elçiler olup bitenleri kafesli bir kameriyenin ardından izlerken, Heraklius yapacağı konuşma için hâlâ en doğru kelimeleri seçmeye çalışıyordu. Askerler saraydaki sofrada bağırırken, Büyük Saray'ın hemen yanı başında, göz nurum Ayasofya'nın geniş koridorlarında tütsüler dolaştırılmış... Dört bir yanımdan sayısız keşiş, rahip ve rahibeler mabedimi doldurmuş, Başpiskopos Dagatır'ı bekliyorlardı. Merak içindeydiler. Neden çağrılmışlardı? Mabedde İsa bağlılarının siyah giysileri gibi gizemli bir hava dolaşıyordu. Ve sanki içeride iki cereyan birden vardı. Bir yandan lodos, bir yandan karayel.

Üst galerilerde rahibeler, aşağıda rahipler türlü türlü şeyler düşünüyorlardı. Belki de kutlu bir rüya görmüştü Piskopos, belki birileri bugün aziz, azize ilan edilecekti. Herkes kendini yokluyordu; kutlu kişi kendisi olabilir miydi?

Bu sırada Dihye, Ayasofya'nın direkleri arasında bir kuytuda toplantıyı izliyordu. Sevinç, ümit ve merak içindeydi.

Nihayet beklenen an gelmiş, Başpiskopos görünmüştü. Elini, eteğini öpmeye çalışanların arasından yavaş yavaş mihraba doğru yürüyordu Dagatır. Bir hayret dalgası dolaştı rahip ve rahibelerin üzerinde. Yaşlı adam siyah cübbesini giymemiş, sadece omuzlarına atmıştı! Ve elinde sınıksız tuttuğu küçük bir parşömen parçası vardı.

Dagatır kürsüye çıkmayıp mihrabın önünde durdu ve yüzünü onu merakla izleyen rahiplere, rahibelere, keşişlere döndü. Siyah cübbesini omuzundan, siyah örtüsünü başından sıyrıp düşürdü. Elbisesi, saçları ve sakalları gibi apaktı! Siyah bir atın alnındaki beyaz bir leke gibi duruyordu, siyahlara bürünmüş onca insanın içinde.

Bu da ne demek şimdi, diye düşünüyordu herkes. Neden bu ihtiyar beyazlar içindeydi? Onlar şaşkınlık içinde iken, Başpiskopos elinde tuttuğu parşömeni havaya kaldırdı ve konuşmaya başladı.

“Kardeşlerim! Selam üzerinize! Selam İsa'nın dostlarına! Selam İsa'nın dostlarının dostlarına!

Kardeşlerim! Siyah giysilerinizi çıkarın. Yasımız bitmiştir. Bugün bize İsa Efendimizin müjdesi, beklediğimiz ahir zaman peygamberi Ahmed'in mektubu ulaştı. Zamanın sahibi bize selam ediyor ve bizi kendisine uymaya davet ediyor.

“Ey Ehl-i Kitap! Sizin ve bizim aramızdaki ortak söze gelin. Sadece Allah'a kulluk edelim ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayalım. Allah'ı bırakıp da birimiz diğerini Rab edinmesin. Eğer yüz çevirirlerse ‘Şahid olun biz Müslümanız,’ deyin.”

Zamanın sahibi! Zaman durmuş, sanki varlık donmuştu. Mabdede her şey, herkes kıpırtısız, öylece kalakalmıştı. Sadece mum ışıkları ve kandiller titreşiyordu.

Ayasofya'yı hiç bu kadar sessiz görmemiştim.

O sırada İmparator Heraklius da balkondan adamlarına sesleniyordu:

“Ey kılıçları ile İsa Efendimizin dinine güç katan, kalkanlarıyla Efendimizin müminlerine gölgelik edenler... Efendimizin İncil'de bize bildirdiği Peygamber Faraklit Arabistan'da zuhur etti. Kendisi, bizi, O'na inen kitabı tanımaya, kendisine uymaya çağırıyor.”

Yumruklar indi, kalkanlar sustu. Bir hayret dalgası yaladı yürekleri, tunçlaşmış yüzleri.

“Askerlerim, kumandanlarım...”

“Ne diyor?”

“Ne diyor İmparator! Heraklius ne diyor!”

“Dostlarım, ya dinine girelim ya da gönlünü almak için onu tanıyıp cizye verelim!”

Bir fisıltı dolaştı bahçede.

“Çıldırılmış olmalı!”

Birlikte yalın ayak şükran haccı için Kudüs'e yürümemişler miydi? Evet, evet. İmparator çıldırmış olmalı! Sesler yükseliyordu.

"İsa Efendimizi terk edip bir bedevi Arap'ın peşinden gitmek ha!"

"Koskoca Roma olarak bir kabileye cizye vermek ne demek?"

And olsun ki o balkonda Heraklius değil de başka biri olsa oraya yönelir, onu parça parça ederlerdi. Akıllarına ilk gelen onu terk etmek oldu. Generaller, kumandanlar, askerler... Hepsi tek bir adam, tek bir varlıkmiş gibi birlikte kapılara yöneldiler.

Kapılar kilitliydi. Ne demekti şimdi bu! Neden kapılar kilitlenmişti? İsa'ya ihanet etmedikleri için kılıçtan mı geçirileceklerdi!

Peki kim yapabilecekti bunu kendilerine? İsa için ölmekse ölmek, öldürmekse öldürmek! Kılıçlarının kabzasına gitti elleri. Devasa kapıları yumruklamaya, kalkanlarına, kapılara vurmaya başladılar.

"Kapılar... Kapıları açın! Yoksa olacaklardan sorumlu değiliz!"

Bu sırada bir haberci Ayasofya'da olanları fısıldıyordu İmparator'un kulağına.

"Asayiş borazanları çalın!"

Öfke ve şaşkınlıkla geri döndü askerler.

"Aynı şeyi tekrarlırsa and olsun ki..."

İmparator Heraklius balkonda ellerini havaya kaldırmış, askerlerine sesleniyordu.

"Dostlarım, dostlarım... İsa Efendimizin bağlıları, silah arkadaşları. Aziz komutanlarım. Durun, sakın olun."

Nefes aldı İmparator. Ben de nefesimi tutmuş bekliyordum.

"Ben sizi sınadım dostlarım. Tam da sizden beklediğim gibi davrandınız. İsa ve Meryem hepinizi kutsasın. Haydi, şimdi sofralarınıza dönün ve serin şaraplarınızı yudumlayın!"

Homurtuların yerini kahkahalar almıştı şimdi.

Ayasofya'da donakalan zaman tuz buz oldu... Dağıldı. Askerler gibi kapılara değil mihraba yürüdü rahipler, keşişler, rahibeler.

Ben Konstantinapol... İsyanın, kargaşanın beşiği, annesi... Böyle bir ses işitmemiştim bugüne değin. Kubbe yere düşüyor, sütunlar devriliyor sandım. Mabed kılıç şakırtıları ile dolmuştu sanki. Kelimeler kamçı gibi şaklıyordu havada.

“Susturun! Susturun!”

“Şu haini susturun!”

“Bu ne cüret! Meryem’in şehrinde, Tanrı’nın mabedinde!”

“İsa’ya ihanet edip bir çöl Arap’ının peşinden gitmek ha!”

Kemerleri, boyunlarındaki haçlar, zincirler kamçı gibi inip kalkıyordu Dagatır’ın başında, sırtında. Dagatır’ın beyaz elbisesi kırmızıya boyanmıştı.

*

O gece, ay ışığı suları aydınlattığında, aslan ve ayıların bekçilik ettiği sarayın rıhtımından gizlice elçileri yolcu etti Heraklius.

“Ey yıldızlar gibi parlayan, ey ay gibi ışıldayanlar. Olanları gördünüz. Mümkün olsaydı aranızda yaşasaydım. Ahmed’in ayaklarını yıkasaydım. Ama tahtımı, devletimi bırakamam. Güle güle gidiniz.”

“Geleceğiz Heraklius. Peygamber’in vaadi var!”

İmparator Heraklius uzaklaşan elçilerin ardından bakarken, “Peygamberlerin sözü haktır. Bundan sonra hızla toprak kaybedeceğiz. Bu mektubu da kutsal sandıkta koruyun. İyi koruyun ki, hiç olmazsa başkentiniz elinizde kalsın!” diyordu adamlarına.

Ay ışığı sularına vuruyor, Boğaz’da gümüş bir yol uzuyordu. Boğaz’dan geçerken beni yine cennete benzetiyordu elçiler:

“Tecri min tahtihel enhar. Altından nehirler geçen cennet.”

Tekneden elini uzatıp yakamozları avuçladı Dihye. Kulağıma fısıldadı:

“Selam sana Konstantiniyye, ey Peygamber müjdesi. Geleceğiz bekle bizi.”

Düş Gören Şehir

Çölün çocukları hurma dallarından gölgelikler altında beni fethetmeyi düşlerken ben daha sık düş görür olmuştum şimdi. Yarı at, yarı insan varlıklar sarıyordu etrafımı. Aygırlar, kısraklar toynaklarından kıvılcımlar saçarak gâh kanatlanıp surlarımı aşıyor, gâh gözlerinin karaları kaymış, yan üstü düşüyorlardı.

Kılıçlar, kargılar, şimşek gibi parıldıyor... Karadan, denizden, her yandan kuşatılıyordu surlarım. Gökler gümbürdüyor, ben sarılıyordum.

Ne tuhaf! Tepelerde, yamaçlarda yelkenliler süzülüyordu!

Ve daha da tuhafı, bu rüyada kanatlı bir kısrak vardı; henüz bir insan eli değmemişken bana, henüz görülmemiş bir düşken ben, gördüğüm düşteki o kısrak...

Ve toprak, titreyişler, ürpertiler içinde sert yürüyüşler taşıyordu bana. Bulutlar sezdiriyor, rüzgâr fısıldıyor, yağmur düşürüyordu kulağıma.

“Fatihler senin için at bindi.”

Yürüyordu bir hükümdar...

Tuğlar, davullar, kösler, nakkarelerle... Tuğların rüzgârına tutulmuş kızıl, kara, doru, beyaz donlu atlarla... Her dilden ve her dinden askerler... Topları, gülleleri, silahları, çadırları, kazanları, arpaları, buğdayları taşıyan yük katarları ile bana doğru yürüyordu.

Kanatlı bir kısrak öncülüğünde aşılyordu surlarım.

Gece kadar siyahtı, topuklarına kadar uzanan yelesi, gök rengi gözleri vardı.

Ve ben düşümde bu düşü anlatıyordum.

Güneşin, ayın yansıttığı görüntülerle... insanların diline aldığı, almadığı... kalplerinde, bakışlarında saklı sözlerle... Meleklerin kalbime attığı kelimelerle bir hikâye anlatıyordum.

İKİNCİ KİTAP
MUHTELİF ZAMANLAR

Meryem'in İki Sureti

Hilkat Takvimi 6910

İsa'dan Sonra 1402

Ay Vakti 804

Semerkant

Şehrin çarşısında, dört tarafını kerpiç duvarların sardığı bir avluda, güvercin gugultularına avlunun ortasındaki mermer havuzun şırıltıları karışıyordu.

İki kat olmuş uzun bedeninden zamanında boylu poslu olduğu belli, yıllar bütün gücünü almış, sadece sesi kalmış diye düşündüren, bembeyaz sakalı göğsüne düşmüş ihtiyar bir adam, avludaki sedirde oturmuş, davudî bir sesle Kur'an okuyor, ara ara yanı başında duran bastonunu alıp kerpiç duvara vuruyordu.

"İsa, Yahya, Zekeriya, Meryem, İsa..."

Tak, tak, tak...

Güvercinlerin kanat çırpışlarına, su damlalarına takılıp kalmış bir çocuk bakışı bu tak taklarla yön değiştiriyor, kerpiç duvardan dökülen tozların uçuşmasını izliyordu.

O tak taklar bazen duvarın diğer tarafından gelirdi. Yaşını başını almış bir ikonacı olan Sarkis Usta da fırçasını bırakıp İncil'den parçalar okumaya başladığında keskisiyle duvara vururdu.

"İsa, Yahya, Zekeriya, Mari'a, İsa..."

Tak, tak, tak...

Çocuk sık sık duvarın öte tarafında da bulunur... Bu vuruşlardan manalar çıkarmaya çalışırken Sarkis Usta, dudaklarının arasında fırça, penceresinin kepengini aralayıp söylenirdi.

“Aramızdaki duvar yıkılacak bu gidişle.”

“Sen de dinle. Bak, deden Meryem’in hikâyesini okuyor yine.”

Çocuk bir şeyler sormak isteyince susturur, içinde mavi rengin bulunduğu bir kabı önüne çeker, bir Meryem resmetmeye başlardı.

Çocuk; duvarı, tak takları, dökülen toprakları her şeyi bırakıp hayran hayran Sarkis Usta’nın Meryem, İsa tasvirleri çizmesini izlerdi. İkonacı, üzeri toprakla örtülmüş bir yüzü/bedeni incitmeden açığa çıkarmak istercesine fırçasının ucu ile ince ince kumaşa, taşa veya cama dokunur, saklı suretleri; Meryem’i, İsa’yı açığa çıkarırdı.

Meryem, kucağında bebek İsa ile gâh bir hurma gölgesinde gâh bir nehrin kıyısında otururdu.

Bir masada beyaz giysili adamlarla yemek yedi İsa. Başka bir resimde havarilerinin ayaklarını yıkardı. Zeytin Dağı’nda vaaz eder, Celile Gölü’nde su üzerinde yürür, hastalara dokunur, şifa olurdu. Ama hep gök gibi aydınlık, su gibi duru, ışıklı bir sureti olurdu.

Sarkis Usta bazen tahtaya bazen de fildişi plakalara işlerdi suretleri. Tahta plakaları yakarak çizer, boyar, balmumu ile cilalardı. Meryem suretlerinin üzerini küçük menteşeli kapaklarla kapatır, bazılarının üzerini de gümüş tellerle dokuduğu, mücevher taşlarla süslediği peçelerle örterdi.

Atlı veyahut yaya gelen müşterisinin siparişine göre değişirdi bu:

“Gümüş peçeli bir ikona yap bana usta.”

“Bana iki güne fildişi bir ikona lazım Sarkis Usta.”

Gümüş plakalara, kumaşlara, duvarlara çizer, çizerdi usta.

Çocuk, ustaya sorardı. “Neden mavi?”

“Meryem, su gibi duru, gök gibi berrak olmalı.”

Elini uzatıp dokunmak isterdi o tasvirlere. Ne kadar farklıydı bu suretler dedesinin kitaplarındaki o minyatür adamlardan. Uzuvarındaki belirginlik, alın, yanaklar, burun, çenedeki çıkıntı, bakışlardaki derinlik. Sakın canlı olmasınlar?

Meryem’in gözlerinin içine içine bakmak isterdi. Fakat Meryem kendi kucağına, ellerine veya toprağa, suya, hep uzak başka bir

âleme bakardı. Bazen de çok çok yakında olurdu Meryem, fakat mahcubiyetinden gözlerini yerden kaldıramazdı. İnsanın gözlerine bakmazdı hiç. Bakire Meryem'di o.

“Meryem neden hep uzaklara bakıyor? Hem sen İsa'yı nereden tanıyorsun, suretini nereden biliyorsun?”

Sarkis Usta çocuğun sorularını çoğunluk duymazdan gelir, fakat keyfi yerindeyse arada bir hevesle söylediği birkaç cümle olurdu.

“Çocuk, bak dinle. Bir gün İsa yüğünü bir beje şilmiş ve şureti o beje geçmiş. Sevenlerinden biri hemmen o şureti bajka bir yere geçirmij. Bir diğeri bir diğeri derken, İsa'nin aydınlık yüğünün taşıviri dünyalara dağılmij. Aziz Luka, Meryem'i de bebek İsa kujağında otururken resimemiş ilk kez. Hem sen dahi büyüyünce bazı büyük kiliseleri ziyaret edersen belkim. Göreceksin, İsa da Meryem de batıda da doğuda da hep aynidir.”

Çocuk evde ne zaman ballandıra ballandıra bu tasvirlerden söz etse, “İyi güzel de yarın yevm-i kıyamette Cenab-ı Allah, haydi can ver bakayım bunlara, deyince ne edecek o Sarkis bakalım... Hafazanallah!” derdi dedesi. Sonra kendi İsa'sını, kendi Meryem'ini anlatırdı çocuğa.

İsa. Allah'ım ne güzel, ne heveslenesi bir çocuktu o. Çamurdan kuş yapar, sonra kuşa üflerdi de soluğu ile canlanır, uçardı kuş. Çocuk da uğraşır didinir, Semerkant'ın çamurundan kuşlar yapar, üflerdi. Heyhat! Onun kuşları bir türlü kanatlanmaz, güneşte kuruyunca çatlar, dağılırlardı. Kuşlar kanatlanmayınca dedesine koşardı çocuk. Sorardı bir daha, bir daha... İsa kimdi, Meryem kim? Çocuk, Meryem'i ve maviyi çok sevmişti. Meryem'in cazibesiyile nakkaş olacak, nakışlarını maviye boyayacaktı. Meryem ve İsa'nın Sarkis Usta ile aralarında hem çeken hem iten bir kuvvet olduğunu yıllar sonra anlayacaktı.

İşte yine aynı vuruşlar. Tak, tak, takk...